

UNESCO

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

האמנה הבין-לאומית לספורט ולחינוך גופני של אונסקו

האמנה הבין-לאומית לספורט ולחינוך גופני של אונסקו

תוכן העניינים

- 4 סעיף 1 - העיסוק בספורט ובחינוך גופני - זכות בסיסית לכול
- 4 סעיף 2 - ספורט וחינוך גופני - רכיב חיוני בחינוך לכל החיים, במערכת החינוך הכוללת
- 5 סעיף 3 - תכניות ספורט וחינוך גופני חייבות לענות על צרכי הפרט והחברה
- 5 סעיף 4 - הוראה, אימון וניהול של ספורט וחינוך גופני - רק על ידי אנשים מוסמכים
- 5 סעיף 5 - מתקנים וציוד מתאימים חיונים לספורט ולחינוך גופני
- 6 סעיף 6 - מחקר ופיתוח - רכיבים חיוניים לפיתוח ספורט וחינוך גופני
- 6 סעיף 7 - ערכי האתיקה והמוסר בספורט ובחינוך גופני - עניינם של הכול בכל עת
- 7 סעיף 8 - מידע ותיעוד מסייעים לקידום הספורט והחינוך הגופני
- 7 סעיף 9 - ההשפעה החיובית הנדרשת מאמצעי התקשורת לצורך הפעלת הספורט והחינוך הגופני
- 7 סעיף 10 - תפקידם המרכזי של מוסדות לאומיים בספורט ובחינוך גופני
- 7 סעיף 11 - שיתוף פעולה בין-לאומי - תנאי הכרחי לקידום אוניברסלי ומאוזן של ספורט וחינוך גופני

האמנה הבין-לאומית לספורט ולחינוך גופני

אומצה בוועידה הכללית במושבה העשרים
פריז, 21 בנובמבר, 1978

מבוא

הוועידה הכללית של אונסקו במושבה ה-32 בפריז בתאריך 21 בנובמבר, 1978

מזכירה שבמגילת האומות המאוחדות הכריזו העמים על אמונתם בזכויות האדם הבסיסיות ובכבודו וערכו של כל אדם ואישרו את נחישותם לפעול למען קידום חברתי ולשיפור רמת החיים,

מזכירה שלפי תנאי ההצהרה האוניברסלית בדבר זכויות האדם, כל אדם זכאי לכל הזכויות והחירויות הנקובים בה, בלא הבדל גזע, צבע, מין, שפה, דת, דעה פוליטית או אחרת, מוצא לאומי או חברתי, רכוש, לידה וכל שיקול אחר,

משוכנעת שאחד התנאים החיוניים למימוש יעיל של זכויות האדם הוא החופש בידיו של כל אדם לפתח ולשמר את כוחותיו הגופניים, האינטלקטואליים והמוסריים וכן הבטחת הנגישות לספורט ולחינוך גופני לכל בני האדם,

משוכנעת ששימור ופיתוח של כוחותיו הגופניים, האינטלקטואליים והמוסריים של אדם משפרים את איכות החיים, ברמה הלאומית והבין-לאומית,

מאמינה שראוי כי ספורט וחינוך גופני יתרמו תרומה אפקטיבית יותר להנחלת ערכי אנוש בסיסיים, שהם ביסוד התפתחותם השלמה של בני אדם,

מדגישה בהתאם, כי ספורט וחינוך גופני צריכים לשאוף לשיתוף הדוק יותר בין עמים ובין יחידים וגם להתמזגות נטולת אינטרסים, סוליזריות, אחווה, כבוד הדדי, הבנה וכן מלוא הכבוד לשלמות ולכבוד העצמי של בני אדם,

מבינה שהתפקידים וההתחייבויות מוטלים על המדינות המתועשות והמתפתחות כאחד, לשם צמצום הפערים שעדיין קיימים ביניהן, מבחינת נגישות חופשית ואוניברסלית לספורט ולחינוך גופני,

מבינה ששילוב הספורט והחינוך הגופני בסביבה הטבעית יעשיר אותם ויעניק השראה לכבד את משאבי כדור הארץ, לדאוג לשימורם ולהשתמש בהם לטובת האנושות כולה,

מביאה בחשבון את מגוון צורות האימוץ והחינוך הקיימות בעולם, אך מציינת כי למרות ההבדלים במבנים הלאומיים של הספורט, ברור שספורט וחינוך גופני אינם מוגבלים רק לכושר גופני

ולבריאות, אלא תורמים גם להתפתחות שלמה ומאוזנת של האדם, **מביאה בחשבון** גם את המאמצים האדירים שיש להשקיע כדי שהזכות לספורט ולחינוך גופני תהיה למציאות בעבור כל בני האדם ולנחלתם, **מדגישה** את חשיבותם של השלום, הידידות בין עמים ושיתוף הפעולה בין ארגונים בין-לאומיים, ממשלתיים ושאינם ממשלתיים, האחראים לחינוך גופני ולספורט, **מכריזה** שאמנה בין-לאומית זו מיועדת להעמיד את פיתוח הספורט והחינוך הגופני לשירות הקדמה האנושית ולקדם את התפתחותם-הם וכן להמריץ ממשלות, ארגונים לא-ממשלתיים מוסמכים, מחנכים, משפחות וגם יחידים למצוא בה קווים מנחים, להפיצה ולנקוט כל מאמץ למימושה.

סעיף 1: העיסוק בספורט ובחינוך גופני – זכות בסיסית לכול

- 1.1 לכל אדם מוקנית זכות בסיסית של נגישות לספורט ולחינוך גופני – אלה חיוניים להתפתחות מלאה של אישיותם. יש להבטיח את החירות לפתח כוחות גופניים, אינטלקטואליים ומוסריים באמצעות ספורט וחינוך גופני, הן במערכת החינוך הן בהיבטים אחרים של החיים.
- 1.2 זכותו של כל אדם להזדמנות מלאה, בהתאם למסורת הספורט הלאומית שלו, לעסוק בספורט ובחינוך גופני, לפתח את כושרו הגופני ולהגיע לרמת הישגים בספורט התואמת את כישרונותיו.
- 1.3 הזדמנויות מיוחדות יש להעניק לצעירים, ובהם לילדי גן, לקשישים ולנכים כדי לפתח את מלוא אישיותם באמצעות תכניות של כושר גופני וספורט המותאמות לדרישותיהם.

סעיף 2: ספורט וחינוך גופני – רכיב חיוני בחינוך לכל החיים, במערכת החינוך הכוללת

- 2.1 ספורט וחינוך גופני הם ממד חיוני של חינוך ותרבות, ויש לפתח את היכולות, כוח הרצון והמשמעת העצמית של כל אדם, בהיותו חבר מלא בחברה. יש להבטיח את המשכיות הפעילות הגופנית והעיסוק בספורט במהלך כל החיים, באמצעות חינוך כלל-עולמי, דמוקרטי ולאורך כל החיים.
- 2.2 ברמה האישית, ספורט וחינוך גופני תורמים לשמירה על הבריאות ולשיפורה, מאפשרים פעילות פנאי בריאה ותורמים ליכולתו של אדם להתגבר על חסרונות החיים המודרניים. ברמת הקהילה, הם מעשירים את הקשרים החברתיים ומפתחים כללי משחק הוגנים. אלו חיוניים לא רק לספורט עצמו, אלא גם לחיי החברה בכלל.

סעיף 3: תכניות ספורט וחינוך גופני חייבות לענות על צורכי הפרט והחברה

- 3.1 יש לתכנן תכניות של ספורט וחינוך גופני באופן שיתאימו לדרישות ולאופי האישי של העוסקים בהם וכן לתנאים המוסדיים, התרבותיים, הכלכליים-חברתיים והאקלימיים של כל מדינה ולתת עדיפות לקבוצות נחשלות בחברה.
- 3.2 בתהליך החינוך בכלל, תכניות של ספורט וחינוך גופני צריכות ליצור, הן מבחינת תכנים הן מבחינת לוחות הזמנים שלהן, הרגלים ותבניות התנהגות שיובילו להתפתחות מלאה של האדם.
- 3.3 גם אם קיימים מאפיינים של ראוה, על הספורט התחרותי לעמוד תמיד באידאל האולימפי ולשרת את מטרת הספורט החינוכי והכתרת השיאן בראשן. אסור שעל אלה ישפיעו אינטרסים מסחריים למטרות רווח.

סעיף 4: הוראה, אימון וניהול של ספורט וחינוך גופני – רק על-ידי אנשים מוסמכים

- 4.1 כל העובדים הנושאים בתפקידים מקצועיים בספורט ובחינוך גופני חייבים להיות בעלי הסמכה והכשרה מתאימים. יש לבחור אותם בקפידה במספר מתאים, ולהעניק להם הכשרה ראשונית ומתקדמת כדי לוודא שיגיעו לרמה נאותה של התמחות.
- 4.2 מתנדבים שיקבלו הכשרה והסמכה מתאימים יכולים לתרום תרומה רבת ערך לפיתוח מקיף של הספורט ולעודד את השתתפות האוכלוסייה בעיסוק ובארגון של פעילויות לספורט ולחינוך גופני.
- 4.3 יש להקים מבנים ארגוניים מתאימים להכשרת עובדי ספורט וחינוך גופני. מי שקיבל הכשרה כנ"ל צריך לזכות במעמד התואם את התפקיד שהוא ממלא.

סעיף 5: מתקנים וציוד מתאימים חיוניים לספורט ולחינוך גופני

- 5.1 יש לספק ולהתקין מתקנים וציוד מתאימים ובכמות מספקת כדי לענות על צורכי השתתפות ערה ובטוחה בתכניות של ספורט וחינוך גופני, הן במסגרת בית הספר הן מחוצה לו.
- 5.2 חובה על ממשלות, רשויות ציבוריות, בתי ספר וארגונים פרטיים רלוונטיים, בכל הרמות, לאחד כוחות ולתכנן יחד על מנת לספק ולעשות שימוש אופטימלי במתקנים וציוד למטרות של ספורט וחינוך גופני.
- 5.3 חיוני שתכניות פיתוח הן בערים הן באזורים כפריים יכללו רזרבה לטווח רחוק של מתקנים וציוד למטרות ספורט וחינוך גופני ויביאו בחשבון את ההזדמנויות שהסביבה הטבעית מעניקה.

סעיף 6: מחקר ופיתוח – רכיבים חיוניים לפיתוח ספורט וחינוך גופני

- 6.1 מחקר ופיתוח בספורט וחינוך גופני צריכים לקדם את כל צורות הספורט ולסייע בשיפור הבריאות והבטיחות של המשתתפים וכן של שיטות האימון, הארגון והניהול. מערכת החינוך תצא נשכרת מהחידושים המיועדים לפיתוח שיפורים בשיטות הוראה ובסטנדרטים של ההישגים.
- 6.2 אין להתעלם מהמחקר המדעי שיש לו השלכות חברתיות בתחום זה, ויש לכוון אותו באופן שלא יאפשר שימושים בלתי-ראויים בספורט ובחינוך גופני.

סעיף 7: ערכי האתיקה והמוסר בספורט ובחינוך גופני – עניינם של הכול בכל עת

- 7.1 יש להגן על הספורט ברמה גבוהה וגם על הספורט העממי מפני כל שימוש לרעה. הסכנות החמורות, שהן תופעות כגון אלימות, שימוש בסמים והתמסחרות מוגזמת, מהוות איום על ערכי המוסר, הדימוי והיוקרה, מעוותות את עצם מהותו ומשנות את תפקידו בחינוך ובקידום הבריאות. הרשויות הציבוריות, ארגוני ספורט מתנדבים, ארגונים לא-ממשלתיים המתמחים בכך, התנועה האולימפית, הורים, מועדוני תומכים, מאמנים, מנהלי ספורט והספורטאים עצמם חייבים לעשות מאמצים משותפים לסלק רעות חולות אלו. על אמצעי התקשורת מוטל תפקיד מיוחד במילוי סעיף 8, לתמוך ולהפיץ מידע על מאמצים אלו.
- 7.2 יש ליעד מקום בולט בתכניות הלימודים לפעילויות חינוכיות המבוססות על ערכי הספורט ועל התוצאות של פעילות גומלין בין הספורט, החברה והתרבות.
- 7.3 חשוב שכל רשויות הספורט, עסקני הספורט והנשים יהיו מודעים לסיכונים לספורטאים, ובפרט לילדים, בשל אימונים מוגזמים ובלתי-ראויים ובשל לחץ פסיכולוגי מסוג כלשהו.
- 7.4 אין לחסוך כל מאמץ מלהדגיש את ההשפעה השלילית של שימוש בסמים, בשל הנזק שהוא גורם לבריאות ובשל הסתירה בינו לבין האתיקה של הספורט; יש לעשות הכול כדי להגן על הבריאות הגופנית והנפשית של הספורטאים, על הערכים הטובים של משחק הוגן ותחרות, על שלמות קהילת הספורט ועל זכויות המשתתפים, בכל הרמות. חיוני שהרשויות הלאומיות והבין-לאומיות בכל הרמות, ההורים, המחנכים והספורטאים עצמם יתמכו במאבק נגד השימוש בסמים ויוודאו שהעקרונות הנזכרים במסמכים שונים, ובפרט ב'אמנה האולימפית הבין-לאומית נגד שימוש בסמים בספורט' נשמרים. לשם כך צריכה להיות מדיניות הרמונית ומתואמת לצורך הכנת אמצעים נגד שימוש בסמים וביצוע הפעילות החינוכית המתחייבת.

2.3 בכל מערכת חינוך כוללת יש להקצות מקום וחשיבות מתאימים לספורט ולחינוך גופני, על מנת ליצור איזון ולחזק את הזיקה בין הפעילות הגופנית לבין רכיבים אחרים של החינוך.

סעיף 8: מידע ותיעוד מסייעים לקידום הספורט והחינוך הגופני

8.1 יש הכרח באיסוף, אספקה והפצה של מידע ותיעוד בתחום הספורט והחינוך הגופני. בפרט, קיים צורך להפיץ מידע על התוצאות של מחקרים והערכות בתחום זה.

סעיף 9: ההשפעה החיובית הנדרשת מאמצעי התקשורת לצורך הפעלת הספורט והחינוך הגופני

9.1 מבלי לפגוע בזכות לחופש המידע, חיוני שכל המעורבים באמצעי התקשורת יהיו מודעים לחלוטין לאחריותם לחשיבות החברתית, ליעוד האנושי ולערכים המוסריים הגלומים בספורט ובחינוך גופני.

9.2 קשרים הדוקים בין המעורבים באמצעי התקשורת לבין מומחי הספורט והחינוך הגופני חייבים להתקיים ולהתבסס על אמון הדדי, במטרה להבטיח מידע אובייקטיבי ומבוסס. הכשרת עובדים באמצעי התקשורת תכלול רכיבים הקשורים בספורט ובחינוך גופני.

סעיף 10: תפקידם המרכזי של מוסדות לאומיים בספורט ובחינוך גופני

10.1 חיוני שהרשויות הציבוריות בכל הרמות והארגונים הלא-ממשלתיים המתמחים בכך יעודדו את פעילויות הספורט והחינוך הגופני שערכן החינוכי הוא המובהק ביותר. פעולותיהם יכללו אכיפת חקיקה ותקנות, אספקת חומר מסייע ואימוץ אמצעים אחרים של עידוד, המרצה ובקרה. הרשויות הציבוריות גם יבטיחו שיאומצו אמצעים כספיים אשר יעודדו פעילויות אלו.

10.2 חובה על כל המוסדות האחראים לספורט ולחינוך גופני לקדם תכנית פעולה עקיבה, מקיפה ומבוצרת, במסגרת חינוך לכל החיים, באופן שיתאפשרו המשכיות ותיאום בין פעילויות גופניות שהן בגדר חובה לבין פעילויות שעוסקים בהן בספונטניות ומבחירה חופשית.

סעיף 11: שיתוף פעולה בין-לאומי – תנאי הכרחי לקידום אוניברסלי ומאוזן של ספורט וחינוך גופני

11.1 חיוני שהמדינות וכן הארגונים הבין-ממשלתיים ושאינם ממשלתיים, הלאומיים והבין-לאומיים, שבאמצעותם המדינות המעוניינות מיוצגות ואשר אחראים לספורט ולחינוך הגופני יעניקו לספורט ולחינוך הגופני יתר חשיבות בשיתוף פעולה בין-לאומי, דו-צדדי ורב-צדדי.

11.2 שיתוף הפעולה הבין-לאומי חייב לנבוע ממניעים נטולי אינטרסים לחלוטין, ומטרתו לקדם ולעורר התפתחות פנימית בתחום זה.

11.3 בזכות שיתוף פעולה זה והשאיפה לאינטרסים הדדיים בשפה הבין-לאומית של ספורט וחינוך גופני יתרמו כל העמים לשימור שלום בר-קיימא, כבוד הדדי וידידות, וכך ייווצר אקלים נוח לפתרון בעיות בין-לאומיות. שיתוף פעולה הדוק בין כל הארגונים המעוניינים, ממשלתיים ושאינם ממשלתיים, לאומיים ובין-לאומיים, אשר יתבסס על כבוד למיומנות המיוחדת של כל אדם ואדם יעודד בהכרח את התפתחות הספורט והחינוך הגופני בעולם כולו.